

**BATI AKDENİZ KALKINMA AJANSI
(BAKA)**

**ANTALYA
YATIRIM DESTEK VE TANITIM STRATEJİSİ
(2018-2019)**

ANTALYA YATIRIM DESTEK VE TANITIM STRATEJİSİ ÖZETİ

AMAC

Turizm ve Tarım Sektörleri Başta Olmak Üzere Antalya Ekonomisinin Üretim ve İhracat Kapasitesini Geliştirmek ve Çeşitlendirmek

HEDEF 1

Antalya'nın Uluslararası Marka Değerini Artıracak Destinasyon Yönetimi Anlayışı Çerçevesinde Kitle Turizminin Yanı Sıra Eko-Turizm, Sağlık, Spor, Kongre, Düğün, Üçüncü Yaş, Kültür Başta Olmak Üzere Alternatif Turizm Alanlarının Geliştirilmesi ve Turizm Kaynak Ülkelerinin Çeşitlendirilmesi

MEVCUT DURUM

HEDEF 2

Antalya Tarım Sektörü Ürün Deseninin Katma Değer Odaklı Olarak Çeşitlendirilmesi ve Yeni İhraç Pazarlarının Geliştirilmesi

HEDEF 3

Antalya'nın Karşılaştırmalı Rekabet Avantajının Olduğu Sektörlerde (İşlenmiş Gıda, Lüks Yat İmalatı, Yazılım Sektörlerinde) Markalaşma, Endüstri 4.0, Ar-Ge ve İnovasyon Kapasitesinin Geliştirilmesi

HEDEF 4

Yerel Kalkınma Fırsatlarında Antalya'nın Potansiyeline Uygun Yatırım Altyapısının Tanıtılması ve Geliştirilmesi

EYLEMLER

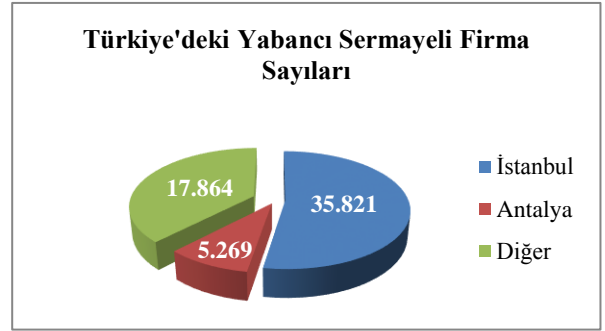
MEVCUT DURUM

Antalya'da Uluslararası Yatırımlar

2017 yılı itibarıyla Türkiye'de toplam 58.954 adet uluslararası sermayeli şirket faaliyette bulunmaktadır. (*Ekonomi Bakanlığı*) Söz konusu şirketlerin sektörel dağılımına baktığımızda, 58.954 adet uluslararası sermayeli şirketin, başta toptan ve perakende ticaret olmak üzere, gayrimenkul kiralama ve iş faaliyetleri ve imalat sanayi sektörlerinde faaliyette buldukları görülmektedir. İmalat sanayiinde faaliyette bulunan uluslararası sermayeli şirketlerde kimyasal madde ve ürünleri imalatı birinci sırada yer alırken, bunu tekstil ürünleri imalatı ve gıda ürünleri, içecek ve tütün imalatı izlemektedir.

2017 yılı itibarıyla Türkiye'de bulunan 58.954 yabancı sermayeli firmanın 5.269 tanesi Antalya'da faaliyet göstermektedir. Antalya, İstanbul'dan (35.821 şirket) sonra en çok yabancı sermayeli firmanın bulunduğu ikinci ildir.

Şekil 1. Türkiye'deki Yabancı Sermayeli Firma Sayıları

Tablo 1. Türkiye'de Uluslararası Sermayeli Şirketlerin Sayılarının Sektörlere Göre Dağılımı (2017)

1954-2017 Kümülatif Yabancı Sermayeli Şirket Sayısı	
SEKTÖR	ADET
Toptan ve Perakende Ticaret	22.319
Gayrimenkul, Kiralama ve İş Faaliyetleri	9.583
İmalat Sanayii	7.014
Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama Hizmetleri	5.722
İnşaat	5.292
Diğer Toplumsal, Sosyal ve Kişisel Hizmet Faaliyetleri	3.075
Oteller ve Lokantalar	2.407
Elektrik, Gaz ve Su	1.526
Tarım, Avcılık, Ormancılık ve Balıkçılık	828
Madencilik ve Taşocakçılığı	757
Mali Aracı Kuruluşların Faaliyetleri	431
Toplam	58.954

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı, 2017

Tablo 2. Antalya'da Uluslararası Sermayeli Şirketlerin Faaliyette Buldukları İlk Beş Sektör (2017)

Sektörler	Firma Sayısı
Gayrimenkul Kiralama ve İş Faaliyetleri	1.143
Toptan ve Perakende Ticaret	1.140
İnşaat	788
Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama Hizmetleri	712
Oteller ve Lokantalar	662

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı, 2017

Yabancı sermayenin ilk tercihi olan gayrimenkul kiralama ve iş faaliyetleri kapsamında 2017 yılında Türkiye'de 22.234 konut satışı yapılmıştır. Yabancılara yapılan konut satışlarında, 2017 yılında Antalya 4.707 konut satışı ile İstanbul'un (8.182 konut satışı) ardından yabancı konut satışında ikinci sırada yer almıştır. Antalya'yı 1.474 konut satışı ile Bursa, 1.079 konut satışı ile Yalova, 978 konut satışı ile Trabzon ve 826 konut satışı ile Aydın takip etmektedir.

Antalya'nın önemli ticaret merkezlerinden olan Antalya Serbest Bölge'den alınan verilere göre, aktif olan 104 firmadan 35'i %100 yabancı ve yerli/yabancı ortaklı firmalardan oluşmaktadır. Yabancı firmalar ağırlıklı olarak Almanya, Hollanda, İsviçre ve Fransa menşeli firmalar olup, bu firmalar özellikle tekne/yat inşa ve medikal sektörlerinde faaliyet göstermektedirler. Antalya Serbest Bölge'de yatçılık sektörü oldukça gelişmiştir ve 55 yat firmasından 23 tanesi yabancı sermayelidir.

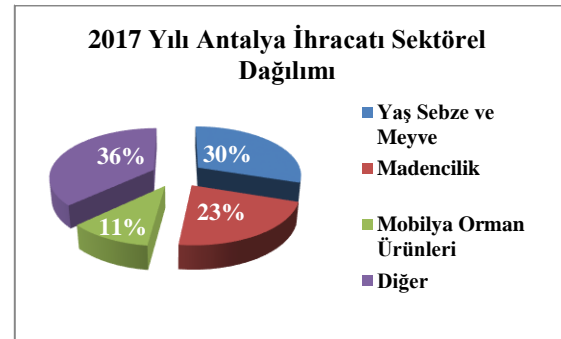
Antalya Organize Sanayi Bölgesi'nde (OSB), 692 hektarlık (ha) alanda 267 adet firma 8 ana sektörde (Gıda, Kağıt, Tarım-Gübre-Kimya, Plastik-Polyester-Akrilik, Tekstil, İnşaat-Yapı, Ahşap-Mobilya, Enerji-Makine-Metal) aktif olarak faaliyet göstermektedir. OSB'nin yer seçim aşamasında olan 4'üncü (43,6 ha) ve 5'inci (46 ha) genişleme alanı çalışmalarlarıyla toplam 89,6 hektar alan daha yatırım için hazır hale getirilebilecektir. 2017 yılında yıllık bazda 500 milyon dolar ihracat ve 7,5 milyar TL'lik ticaret hacmine sahip olan Antalya OSB'de 13 bin kişi istihdam edilmektedir. Antalya Organize Sanayi Bölgesinin ihtiyaçları arasında ihracat potansiyelinin artırılması, ortak bir Ar-Ge ve inovasyon merkezinin kurulması, ürün kalite ve çeşitliliğinin artırılması, sanayicilerin yurtiçi ve yurtdışı pazarlarda tanıtımının yapılması ve ihracatta hedef pazar çeşitliliğinin sağlanması bulunmaktadır.

Antalya OSB, düşük enerji ve arazi maliyetleri, vergi muafiyeti, alt ve üst yapı hizmetleri sunması, havaalanı, serbest bölge ve ana karayolu arterlere bağlantısı, enerji, su ve doğalgaza yakınlığı, tarım ve turizme kapalı bir alanda yer alması ve sektörel olarak çeşitlilik sunmasından dolayı yatırımcılar için cazip bir yatırım yeridir. OSB'ye Almanya, Hollanda, İngiltere, Fransa, İsviçre, Belçika, İtalya, İspanya, Lübnan ve Suriye'den yabancı sermayeli firmalar yatırım yapmıştır. Yabancı sermayeli yatırımlar ülke ve bölge ekonomisine önemli katkılar sağlamaktadırlar. Bu tarz yatırımlar istihdam yaratmakta, teknoloji transferi sağlamakta, işçiyi ve mühendise nitelik kazandırmakta, yeni iş fırsatları-istihdam yaratmakta, ihracata katkı, know-how transferi ve döviz girdisi sağlamakta, yerli tedarikçi firmaları desteklemekte dolayısıyla da yerel ekonomiyi güçlendirerek ulusal ekonomide pozitif etki yaratmaktadırlar. Global olarak gelişmiş ülkelerin çok uluslu şirketleri tarafından yapılan yatırımlarda birleşme ve satın almaların oranı %67 iken, yeni yatırımların oranı %33 olmuştur.

Antalya'nın İhracat Verileri

2017 sonu itibariyle Antalya'nın ihracatı 1 milyar 195 milyon 711 bin dolar olarak gerçekleşmiştir. Antalya ilinde tarım, sanayi, madencilik, kimya, tekstil, inşaat, savunma sanayi, otomotiv ve gemi sanayi gibi birbirinden farklı sektörlerde ihracat yapılmakta ise de rakamsal olarak yapılan ihracatın dört ana sektörde yoğunlaştığı görülmektedir. Antalya ilinde ürün bazında "yaş meyve ve sebze" ihracatı ilk sırada gelmekte olup, bunu sırasıyla "madencilik ürünleri"; "mobilya, kâğıt ve orman ürünleri" ile "kimyevi maddeler ve mamulleri" izlemektedir. Antalya yaş meyve ve sebze ihracat rakamı 2016 yılında 289 milyar 770 milyon dolar iken, % 25 oranında artış göstererek 2017 yılında 362 milyar 290 milyona ulaşmıştır. Madencilik Ürünleri ihracatı, 2016 yılında 222 milyar 939 milyon dolar iken, % 21 oranında artışla 270 milyar 173 milyona; Mobilya, Kâğıt ve Orman Ürünleri ihracatı ise 2016 yılında 112 milyar 898 milyon dolar iken, % 16 oranında artışla 131 milyar 727 milyon dolara ve Kimyevi Maddeler ve Mamulleri ihracatı da 2016 yılında 98 milyar 130 milyon dolar iken, % 24 oranında artış göstererek 121 milyar 744 milyona yükselmiştir.

Şekil 2. 2017 Yılı Antalya İhracatı Sektörel Dağılımı

Kaynak: TİM İhracat Raporu, 2017

T.C.
BATI AKDENİZ KALKINMA AJANSI
GENEL SEKRETERLİĞİ

Antalya ilinden 2017 yılında toplam 153 ülkeye ihracat yapılmış olup; rakamsal olarak en fazla ihracat yapılan ülke sıralamasında Almanya başı çekmiş ve onu sırasıyla Çin, İran ve Rusya takip etmiştir. 2017 yılında Almanya'ya 114 milyar 622 milyon dolar, Çin'e 108 milyar 235 milyon dolar, İran'a 79 milyar 603 milyon dolar ve Rusya'ya da 61 milyar 192 milyon dolar ihracat gerçekleştirilmiştir.

Antalya Ekonomisinde Öne Çıkan Sektörlerin Değerlendirmesi

Yatırım çekme ve tanıtım stratejisini, yatırımı ekonomiye katkısı yüksek olabilecek alanlara kanalize etmeye dönük olarak yapılandırabilen ülkelerde bir birim yabancı yatırımın ekonomiye katkısının daha fazla olduğu görülmektedir. Bu sebepten ötürü ekonomiye katkısı yüksek olabilecek sektörler Birleşmiş Milletlerin Antalya Pilot Projesi kapsamında oluşturulan Antalya'daki Öncelikli Sektörlerin Sektör Taraması çalışması ve bölgesel hazırlanan diğer raporlar temelinde belirlenerek aşağıda verilmiştir.

Eko-Turizm: Antalya'nın eko-turizm potansiyeli çok yüksek olmakla birlikte bugüne kadar Antalya turizmi daha çok deniz, kum ve güneş olarak adlandırılan kitle turizmine dayanmıştır. Bu durum turizmin coğrafi olarak il geneline yayılamamasının, ayrıca turizmin sadece belli bir zaman diliminde yoğunlaşmasına neden olmaktadır. Diğer taraftan 2017 yılında turist başına yapılan harcamalar 681 dolar ile çok düşük seviyelerde kalmış olup, turizm gelirlerinden pay alan toplum kesimlerinin sayısının istenilen seviyede olmamasına neden olmaktadır.

Dünya üzerinde son dönemlerde butik otelciliğe önem veren, doğa ile bütünleşik, sürdürülebilir turizm ilkeleriyle uyumlu ekolojik tatil olarak da isimlendirilen turizm çeşitlerinde önemli artışlar görülmektedir. Antalya'da özellikle Kaş, Kumluca ve Demre'nin yer aldığı Batı Antalya Bölgesi henüz kitlesel turizmin yaygın olmadığı ancak doğası ve tarihi ile eko-turizm anlamında değerlendirilmeyi bekleyen büyük bir potansiyeli bünyesinde barındırmaktadır. Ayrıca, Antalya'nın iç kesimlerinde yer alan Akseki, İbradı, Gündoğmuş, Elmalı ve Korkuteli ilçeleri eko-turizm alanında gelişme bölgeleri olarak tanımlanmaktadır.

Eko-turizm alanında Antalya'da doğa yürüyüşleri, dağcılık, kaya tırmanışı, trekking, dalış turizmi, agro-turizm, kuş ve bitki gözlemciliği, fotosafari, macera sporları ve alternatif diğer doğa sporları önemli gelişim alanları olarak değerlendirilmektedir. Eko-turizmin bölgeye sağlayacağı önemli katkılardan birisi de ev pansiyonculuğu ve butik otel işletmelerinin geliştirilerek bölge ekonomisine kazandırılması olarak görülmektedir. Ancak bu alanda girişimcilik ve işletme kapasitesinin artırılması, bu alanda faaliyet gösteren paydaşlara yönelik eğitim programları düzenlenmesi ve örgütlenme modelinin geliştirilmesine ihtiyaç bulunmaktadır.

Antalya eko-turizm alanında büyük bir potansiyel taşımakla birlikte gerek ulusal gerekse uluslararası pazarda bu alanda bilinirliği ve marka değeri istenilen seviyelerin altında bulunmaktadır. Bu kapsamda Antalya'nın eko-turizm potansiyelinin hedef pazarlarda uygun etkinliklerle tanıtımının yapılması ve bu alandaki enstrümanların geliştirilmesi ihtiyacı bulunmaktadır.

Sağlık Turizmi: Turizm sektörü, Antalya'nın tarımsal üretim ile birlikte en rekabetçi olduğu sektördür. Türkiye'ye gelen her üç turistten biri Antalya'ya gelmektedir. Antalya'daki turizm yatırımlarının hemen hemen tamamı yerli yatırımcıdır. Yabancı yatırımcı sayısı yavaş da olsa artmaktadır. Antalya turizmde önemli bir destinasyon olmasına ve ilk sıralarda yer almasına karşın, turizm geliri açısından rakiplerine göre dezavantajlıdır. Turist sayısına oranla turizm gelirinin düşük olması önemli bir sorundur.

T.C.
BATI AKDENİZ KALKINMA AJANSI
GENEL SEKRETERLİĞİ

Bununla birlikte, turizmde ürün ve pazar çeşitlendirilmesi ve turizmin 12 aya yayılması sektörün en önemli hedefleri arasındadır. Antalya’da alternatif bir turizm çeşidi olan Sağlık Turizmi yatırımcı çekilebilecek bir yatırım alanıdır. Sağlık Turizmi’nde kümelenme çalışmaları BAKA tarafından başlatılmış, yürütülmüş ancak herhangi bir destek alınamamıştır. Hem var olan turistin sağlığı kapsamında hem de Sağlık Turizmi kapsamında yerli ve yabancı yatırımcı için Antalya kayda değer fırsatlar sunmaktadır. Kaliteli ve yüksek teknolojiye sahip tedavinin etik hizmetle sunulması noktasında yabancı yatırımcının kalite standartlarını, yüksek teknolojiyi ve kendi pazarını beraberinde getirmesi beklenmektedir. Yurtdışındaki yabancı hastane gruplarıyla ortak girişimlerin (joint ventures) yapılmasının yabancı hastalar için hem güven oluşturacağı hem de Antalya’ya daha fazla hasta getireceği düşünülmektedir.

İlki 2017 yılında başlatılan ve Türkiye’nin sağlık ve spor turizmi alanında uluslararası marka fuarı olma hedefi ile tüm devlet kademelerince sahiplenilen Hestourex Dünya Sağlık Spor Turizmi ve Alternatif Turizm Kongresi ve Fuarı, Antalya’nın ve ülkemizin bu alandaki var olan potansiyelinin geliştirilmesine önemli katkılar sağlayacaktır.

İşlenmiş Gıda Sektörünün Geliştirilmesi ve İhracat Pazarlarının Çeşitlendirilmesi: Antalya kendi nüfusunun yanı sıra yıllık 12 milyon yabancı ve yerli turistin beslenmesini sağladığı için gıda sektörü önemli bir yatırım alanı olarak karşımıza çıkmaktadır. Batı Akdeniz İhracatçılar Birliği (BAİB) tarafından yürütülmekte olan tarım ve gıda kümesi ile Antalya Ticaret ve Sanayi Odası (ATSO) tarafından gıda kümesi ve tarım kümesi Ekonomi Bakanlığının Ur-Ge projeleri kapsamında desteklenmiştir. Antalya’nın rekabetçiliğini koruyabilmesi, tarımsal üretimde verimliliğin artırılmasına ve uluslararası pazarın talepleri doğrultusunda kaliteli ürün üretilmesine bağlıdır. Bu açıdan, tarımsal üretimin gelişmesi için ileri teknoloji mekanizasyonunun sağlanması, yeni ve sürdürülebilir yöntemlerin kullanılması ve böylelikle rekabetçi üretim yapısının geliştirilmesi gerekmektedir.

Antalya’da tarımsal ürünlerin işlenmesine yönelik imalat sanayinin yeterince gelişmemiş olması, orta-ileri ve ileri teknoloji kullanımının zayıf olması ürünlerin büyük ölçüde işlenmeden bölge dışına satılmasına neden olmaktadır. İleri teknoloji konusunda yabancı sermaye yatırımları, yeni üretim tekniklerinin ve gelişmiş teknolojilerin yerli firmalara aktarılması hususlarında kritik öneme sahiptir.

Antalya’da tarım sektörünün gelişmesini yavaşlatan faktörler arasında tarım işletmelerinde sermaye birikiminin yetersiz olması, ürün işleme ve depolama tesislerinin yetersizliği, işletmelerin teknolojik altyapılarının yetersizliği, genç nüfusun başta turizm olmak üzere diğer sektörlerle kayması ve tarımsal Ar-Ge ve inovasyon çalışmalarına yeterli önemin verilmemesi bulunmaktadır. Tarımsal üretimde vergilendirme sisteminin üretimi cazip hale getirecek düzeye çekilmesi de önem arz etmektedir.

Bu sektörde uluslararası pazar olanakları mevcuttur ve birçok yeni girişimcinin bu sektörde en azından ambalaj yapan işletmeler açması beklenebilir. Hâlihazırda Antalya’da üretici hizmetleri vardır ancak ambalajlama, pazarlama ve uluslararası ticaret konularında yeni yatırımlar yapılabilir ve yeni işler yaratılabilir. Pazarlama, kutulama, konserve, meyve suyu, meyve özü ve konsantresi şirketleri Antalya’ya yatırım yapabilir. Yüksek kaliteli taze girdiler, büyük bir pazar, çeşitli ürün yelpazesi ve uygun iklimi nedeniyle Antalya’nın yatırımcıları çekmek konusunda yüksek bir potansiyeli vardır.

Antalya’da hâlihazırda üretici hizmetleri vardır, ancak soğuk zincir lojistiği ve uluslararası ticaret alanlarında daha fazla iş olanağı yaratılması beklenebilir. Türkiye’de bulunan 105 adet fide üreticisi firmanın 60 adedi (%57) Antalya’da faaliyet göstermektedir. Antalya’daki 60 fide üreticisi firma toplam 957 dekar arazide seralarda sağlıklı ve kaliteli fide yetiştirerek Antalya ve Türkiye çiftçisinin ihtiyacını karşılamaktadır. Türkiye’deki örtü altı tarım

T.C.
BATI AKDENİZ KALKINMA AJANSI
GENEL SEKRETERLİĞİ

alanlarının %38'i Antalya'da bulunmaktadır. Antalya, Türkiye cam sera alanının %83'üne ve plastik sera alanının ise %52'sine sahiptir. Antalya dünyadaki gelişmelerin doğrultusunda üretim yönteminde ve sera teknolojilerinde modernizasyona dayalı yatırımlara da açıktır. Küresel olarak nüfus artışı ve gıda yetersizliği tohum ve fideye olan talebin artacağını ve sektörün yüksek bir potansiyele sahip olduğunu göstermektedir.

Hâlihazırda Antalya'nın 500 milyon dolar civarında olan yıllık yaş meyve ve sebze ihracatı Rusya ve Irak başta olmak üzere birkaç pazara yoğunlaşmış bulunmaktadır. Tüm yıla yayılan Antalya yaş meyve ve sebze üretiminin, ihracat risklerinin azaltılması için yeni ihracat pazarları ile çeşitlendirilmesine ve mevcut pazarların değer zincirine önem verecek yeni ihraç ürünleri ile geliştirilmesine ihtiyaç bulunmaktadır. Bu anlamda Suudi Arabistan, Kuveyt ve Katar gibi Körfez Ülkelerinin yanı sıra İskandinav ülkeleri ve Kuzey Afrika, Antalya yaş meyve ve sebze sektörünün ihracatının geliştirilebileceği potansiyel pazarlar olarak değerlendirilmektedir.

Yatçılık: İklimin uygun olması, arazi, enerji ve işçilik maliyetlerinin düşük olması ve lojistik açıdan limanın hemen yanında yer almasından dolayı Antalya Serbest Bölgesi yatırımcıların tercihi olmaktadır. Antalya Serbest Bölge'de yatçılık sektöründe doğal bir kümelenme mevcuttur. Tekne üretiminin gelişmesi ile birlikte bu sektöre hammadde sağlayan tedarikçi firmalar ve yan sanayi üreticileri de bölge içerisinde gelişmiştir. Bu durum katma değer yaratan bir durumdur. Yatçılık sektörünün Serbest Bölge içerisinde yoğunlaşmış olması ve kendine has bir tedarikçi ağını (yat elektrik işleri, yat mobilyası gibi) yine Serbest Bölge'de ve hinterlandında geliştirmiş olması son derece önemli bir ekonomik gelişme örneğidir. Antalya Serbest Bölge İş Adamları Derneği (ASBİAD) tarafından yürütülen yatçılık kümelenme çalışmaları Ekonomi Bakanlığı UR-GE programı kapsamında desteklenmiştir. Lüks yat üretimi katma değeri çok yüksek bir sektördür. Serbest Bölge'deki yat firmaları yerel yan sanayiye destekleyerek üretimde gerekli olan yan sanayiye Antalya içinden karşılamaktadır. Antalya Serbest Bölge'de faaliyet gösteren 23'ü yabancı sermayeli toplam 55 yat firması, 10 - 63 metre arasında lüks yat üretmektedir. Antalya Serbest Bölgesi'nde 2000 yılında başlanan yat yapım faaliyetleri ile bölgede 17 yılda toplam 382 adet yat inşa edilmiştir. Antalya Serbest Bölge'de 2017 yılında 518 metre uzunluğunda 22 yatın yapımı tamamlanmıştır. Toplam satış geliri 97 milyon dolar olan 22 yat ağırlıklı olarak Katar, Hollanda, Fransa ve ABD'ye gönderilmiştir. Antalya Serbest Bölge'de 2000 yılından 2017'ye kadar 60'a yakın firma tarafından büyük bölümü ultra lüks olmak üzere toplam 361 yat denize indirilmiştir. Yatların uzunluklarının toplamı 6 bin 538 metre olup, satış bedelleri toplamı 882 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

Antalya Serbest Bölge'de yeni yatırımlar için yer olmaması, genişleme alanına ihtiyaç duyulması en önemli sorunlardandır. Antalya'da yat sektörünün tedarik ve değer zincirinin geliştirilmesi, sertifikasyona dayalı girdi ve ara malı üretiminin; dolayısıyla yerleşme oranının yükseltilmesi, ayrıca sektörün uluslararası pazar payının artırılmasına yönelik olarak fizibilite ve strateji çalışmalarının yapılmasının gerekli olduğu değerlendirilmektedir.

Yazılım Sektörü: OECD ülkeleri içerisinde bilgi ve iletişim teknolojileri kullanımında diğer sektörlerle en fazla katma değer yaratan teknolojinin yazılım teknolojisi olduğu tespit edilmiştir. OECD ülkelerinde yazılım sektörü hasılasının toplam GSMH içindeki payı ülkeden ülkeye % 1,5 - 3 arasında değişmektedir. Yazılım sektöründeki gelişmenin istihdama olan yansımalarının en çarpıcı örneklerinden biri Hindistan'dır. 80'li yılların ikinci yarısında yazılım sektöründeki iş gücü 6 bin 800 kişi iken, bu rakam 2000'li yılların başında yaklaşık kırk sekiz kat artarak 284 bin kişiye ulaşmıştır. Günümüzde bu rakam bir milyon kişiye ulaşmıştır. Nitelikli ve inovatif kapasitesi yüksek işgücü istihdamı, yazılım sektörünün işgücü piyasasını farklılaştırmaktadır. Bu farklılık, yeni girişimlerin doğuşuna ve bu alandaki işgücü piyasasının ve sektörün yenilikçi ve rekabetçi olmasına yol açmaktadır.

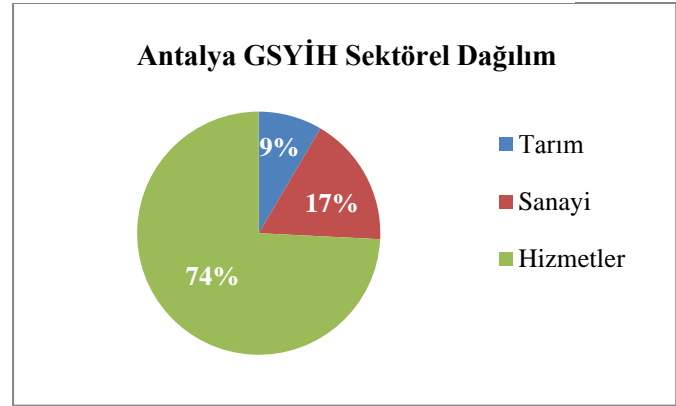
Türkiye’de yaklaşık 1.600 adet yazılım üreten yerli firma yer almaktadır. Bu firmaların yaklaşık %35’i, teknoloji geliştirme merkezlerinde yer almaktadır ve %87,2’si KOBİ yapısındadır. Türkiye’de yazılım sektörü teknolojileriyle; üretim ve otomasyon, telekom, enerji, elektrik ve elektronik, finans, lojistik, tekstil, eğitim, medya, savunma, sağlık, turizm, inşaat, kamu alanlarında yazılım geliştirilmektedir. Bu kapsamda hem Antalya’da istihdamın artırılması hem de turizm hizmet kalitesinin artırılması ve değişen müşteri taleplerine ayak uydurulabilmesi için yine yazılım sektörü yatırımlarına ihtiyaç duyulmaktadır. 2017 yılı itibariyle Antalya Teknokent’te faaliyet gösteren 108 şirketten 41’i yazılım ve bilişim üzerine çalışmaktadır. Bu şirketlerin tamamında 570 personel çalışmaktadır. Antalya’da teknokentler, teknoparklar, teknoloji mükemmeliyet merkezleri kurularak mevcut yapının güçlendirilmesi ve geliştirilmesi gerekmektedir. Bölge Planında yer alan Sanayide Rekabetçiliğin Artırılması Gelişme Ekseninde bağlamında Antalya’nın ihracat rakamlarını ve istihdamını artırmak için bu sektörde güdümlü projeler gerçekleştirilmesi önem arz etmektedir. Bu sektörde odaklanmaya dayalı olarak Antalya’nın öne çıkan ekonomik özelliklerinin değerlendirilebileceği yazılım mükemmeliyet merkezi konusunda Antalya Teknokent ile ortak çalışmalar yürütülmesinde fayda görülmektedir.

Antalya’nın Yatırım Ortamı

Antalya ekonomisi ağırlıklı olarak turizm ve tarım sektörüne dayanmaktadır. Antalya TÜİK tarafından yayınlanan il bazında Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYİH) değerlerine göre 2015 yılında 65 milyar 38 milyon TL’lik üretimi ile Türkiye’de ekonomik büyüklük olarak İstanbul, Ankara, İzmir, Bursa ve Kocaeli’nden sonra 6’ncı sırada yer almaktadır. Söz konusu üretim değeri itibariyle Antalya ekonomisi Adana, Gaziantep, Konya ve Mersin gibi illerin önünde bulunmaktadır. Antalya’nın söz konusu ekonomisi %74 oranında hizmetler sektörü, %17 oranında sanayi ve %9 oranında tarım sektöründe gerçekleşmiştir.

Antalya ekonomisinin omurgasını oluşturan turizm sektörü %90’ı aşan oranla yerli yatırımlardan oluşmaktadır. Turizm sektöründe yatırımlar daha çok konaklama tesisleri şeklinde görülmektedir. Bu tesisler deniz, kum, güneş turizmüne hizmet edecek şekilde kıyı kesiminde hazine arazileri ve orman arazilerinden tahsisler şeklinde gerçekleşmiştir. Antalya’da bu tarz yeni yatırımların yapılabileceği kıyı kesimi yatırım arazileri doyum noktasına ulaştığı için yeni konaklama yatırımı yapılabilecek alanlar son derece sınırlıdır. Bu nedenle turizm sektörünün kapasite planlamasının yapılarak

Şekil 3. Antalya GSYİH Sektörel Dağılımı

Kaynak: TÜİK, 2015

sektörel çeşitlendirmeyi sağlayacak katma değerli ve markalaşma odaklı yatırımlara ihtiyaç bulunmaktadır. Ekoturizm başta olmak üzere alternatif turizm yatırımlarının kıyı kesimlerinin dışında ilin iç bölgelerinde yapılabileceği ve bu şekilde turizmin coğrafi olarak ilin geneline yayılabileceği düşünülmektedir.

Antalya tarım sektöründe ise yatırımların Ar-Ge ve inovasyona dayalı ürün çeşitlendirilmesine ve uluslararası pazarların taleplerini karşılayacak şekilde katma değeri yüksek yatırımlara yönlendirilmesine gerek bulunmaktadır. Tarımsal ürünlerin birincil üretiminden daha çok, sanayi girdisinin yüksek olduğu ve değer zincirini artıran ikincil ürünlere odaklanmasına ihtiyaç bulunmakta olup, bu kapsamdaki yatırımlar Antalya ekonomisi için büyük potansiyel arz etmektedir. Tarım ve işlenmiş gıda sektöründe yerli ve yabancı yatırımcıların katma değer üretimine dayalı ortak yatırımlarının yurt dışı pazarlara açılma imkânlarının geliştirilmesine de katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir.

T.C.
BATI AKDENİZ KALKINMA AJANSI
GENEL SEKRETERLİĞİ

Dünya Bankasının hazırlamış olduğu Bölgesel Yatırım Ortamı Değerlendirme Projesine göre, Antalya’da yerli iş yeri sahipleri ve üst düzey yöneticiler iş ortamındaki en önemli iki engelin vergi oranları ve finansa erişim olduğunu belirtmişlerdir. Vergi oranlarının yüksek oluşu, imalat-üretim ve hizmet sektörlerindeki yerli firmalar için en büyük sorunu teşkil etmektedir. Mikro ve küçük firmalar için en büyük engel vergi oranları olurken, orta ölçekli firmalar için işgücü piyasası düzenlemeleri, büyük firmalar için ise eğitimsiz işgücü olmaktadır. Bölgede bulunan firmalar işletme sermayesinin %85’ini öz kaynaklardan karşılamaktadırlar. Ama aynı zamanda yatırım için dış kaynaklara da açıktırlar. Dünya Bankasının raporuna göre, Antalya’da bulunan kurumlar, izin ve ruhsat konularında Türkiye’nin diğer bölgelerine oranla daha hızlı hizmet vermektedirler. Bu durum yatırımcılar için avantaj oluşturmaktadır.

Diğer taraftan, önlenebilir masrafların varlığı, belirsizlikler ve rekabetin engellenmesi yatırım ortamının iyileştirilmesine engel oluşturmaktadır. Antalya’da işgücünün üçte ikisi hizmetler sektöründe istihdam edilmektedir. Küçük (%37) ve orta büyüklükteki işletmeler (%37) bölgedeki istihdamın en büyük kısmını oluşturmaktadırlar. Antalya’daki işsizlik seviyesi Türkiye’nin diğer illeri ile karşılaştırıldığında daha düşük seviyelerde bulunmaktadır.

Rapora göre, bölgenin uluslararası pazarlarla olan ticaret serbestliği sistematik bir şekilde düşme eğilimi göstermiştir. İhracatın teknoloji yoğunluğu ise değişkenlik göstermektedir. İhracatta orta ve düşük teknolojili ürünlerin katkısı %30’dur. Sınıflandırılmayan ürünler %35’den fazladır. Orta-yüksek teknolojili ürünlerin payı ise %10’dur. Antalya’da ihracat için gümrükten geçme süresi 3,5 gün iken Türkiye ortalaması ise 4,5 gündür. Bu husus Antalya’nın yatırım ortamı için pozitif bir durumdur.

SORUN ALANLARI

Hâlihazırda Yaşanılan Sorunlar

Antalya ekonomisinin büyük bir kısmını oluşturan turizm ve tarım sektörlerinde yeterli pazar ve ürün çeşitliliği sağlanamamıştır. Uluslararası politik gelişmelere ve terör olaylarına büyük duyarlılık gösteren turizm sektöründe Antalya’ya gelen turistlerin yaklaşık olarak %60’ını geleneksel olarak oluşturan Almanya ve Rusya pazarının diğer alternatif pazarlar ile çeşitlendirilmesi ihtiyacı bulunmaktadır. Ayrıca kıyı kesiminde yoğunlaşan deniz turizminin yanı sıra, tüm yıla yayılan eko-turizm, sağlık, spor, kongre (MICE), düğün turizmi gibi alternatif ürünler ile zenginleştirilmesi ihtiyacı bulunmaktadır.

Yıllık olarak 500 milyon doları bulan civarında olan yıllık yaş meyve ve sebze ihracatı Rusya ve Irak başta olmak üzere birkaç pazara yoğunlaşmış bulunmaktadır. Tüm yıla yayılan Antalya yaş meyve ve sebze üretiminin, ihracat risklerinin azaltılması için yeni ihracat pazarları ile çeşitlendirilmesine ve mevcut pazarların değer zincirine önem verecek yeni ihraç ürünleri ile geliştirilmesine ihtiyaç bulunmaktadır. Bu anlamda Suudi Arabistan, Kuveyt ve Katar gibi Körfez Ülkelerinin yanı sıra İskandinav ülkeleri ve Kuzey Afrika, Antalya yaş meyve ve sebze sektörünün ihracatının geliştirilebileceği potansiyel pazarlar olarak değerlendirilmekte olup bu alanda alım heyetleri ve yurtdışı tanıtım organizasyonları yeterli ve verimli düzeyde bulunmamaktadır.

Turizm ve tarımda yaşanan bu iki ana sorunun çözümü yerli ve yabancı yatırımcıların Antalya’ya yatırım yapmaları bakımından önemli fırsatlar doğurmaktadır. Özellikle firmaların yeni pazarlara girmesi ve ürün çeşitliliğinin artırılması hususu Antalya’nın geleceği için büyük önem arz etmektedir. Antalya’nın en büyük iki pazarından Rusya ile 2015 ve 2016 yıllarında ve Almanya’yla 2016 yılında yaşanan sorunlar neticesinde, Kültür ve Turizm Bakanlığının verilerine göre 2016 yılı sonunda Türkiye’ye gelen turist sayısı 31 milyon 365 bine gerilemiş, Alman turist sayısında 2015’e göre %30’a yakın kayıp yaşanmıştır. Bu gelişmeler ışığında, turizmde ve ticari ekonomik

T.C.
BATI AKDENİZ KALKINMA AJANSI
GENEL SEKRETERLİĞİ

işbirliğinde pastanın büyük çoğunluğunun tek bir ülke ile paylaşılmasının bütün sektörlerin geleceğini olumsuz etkilediği görülmektedir. Bunun önüne geçmek için özellikle turizm ve ticaret konularında bölgesel hedef pazarlar belirlenmeli, ürün-ülke eşleştirmesine gidilerek ürün çeşidi artışı ile sırf bu pazarlara yönelik olarak etkin pazarlama ve tanıtım çalışmaları yapılmalıdır.

Antalya limanı hem yük hem de yolcu taşıma amaçlı kullanılmaktadır. İhracat ve kruvaziyer turizmi kapsamında limanı kullanan yolcu sayısı son beş yılda artış göstermiştir. Ancak Limanın hinterlandı ile arasında nitelikli bir ulaştırma altyapısının bulunmaması limanın etkinliğini sınırlandırmaktadır. Buna ek olarak, liman ve navlun bedellerinin yüksek oluşundan dolayı Antalya OSB'deki firmaların çoğu karayolunu kullanarak il dışındaki limanlardan ihracat yapmaktadırlar. Bu durum ürün pazarlama maliyetlerini artırmakta ve ildeki firmaların il dışındaki firmalar ile olan rekabet güçlerini zayıflatmaktadır. Diğer taraftan, Antalya Limanının derinliğinin yetersiz olması nedeniyle de büyük tonajlı kruvaziyer gemiler limana yanaşamamaktadır. Antalya Limanının büyük kruvaziyer gemilerin yanaşmasına uygun hale gelecek şekilde derinleştirilmesi, hinterlandı ile ulaşımının sağlanması ve navlun bedellerinin ödenmesinde devlet teşvikinin sağlanması veya uygun seviyeye çekilmesi için gerekli çalışmaların yapılması hem ihracatın hem de turizmin gelişimi için son derece önemlidir. Söz konusu çalışmaların tamamlanması potansiyel yabancı yatırımcılar açısından da önemli olacaktır.

Sektörlerle ilgili ortaya çıkan bir diğer ortak sorun mevcut üretimde teknoloji yoğunluğunun düşük olmasıdır. Kullanılan teknolojinin yükseltilmesi ve kilit teknolojilerin geliştirilmesi, geleneksel üretim yapan sektörlerde yenilikçi ve katma değeri yüksek ürünlere geçilmesi gerekmektedir. Özellikle tarımsal ürünlerin hasadından, toplanması, tasnifi, ambalajlanması, depolanması ve taşınmasıyla ilgili mekanik ve teknolojik yatırımların eksikliği göze çarpmaktadır. Bu durum, yatırımcı açısından da önemli bir gereksinimdir. Yabancı sermayeli firmaların ülkemizde operasyonlarını ağırlıklı olarak teknoloji seviyesi orta yüksek sektörlerde gerçekleştirdikleri (%34,78) gerçeğinden yola çıkarsak, yüksek teknolojinin transferi ve kullanımının yaygınlaştırılması en önemli gereksinimler arasında yer almaktadır.

Tablo 3.Antalya Ekonomisinde Yaşanan Temel Sorunlar

No	Sorun Alanları	Yaşandığı Sektör
1	Antalya Turizminin Kitle Turizmde Yoğunlaşması, Alternatif Turizm Uygulamalarının İstenilen Seviyede Olmaması ve Turizm Kaynak Ülkelerinin Sadece İki Ülkede Yoğunlaşması	Turizm
2	Antalya Tarım Sektörü Ürün Çeşitliliğinin Yeterli Seviyede Olmaması, İç ve Dış Pazar Odaklı Üretim Planlamasının Yapılmaması, İhracatın Birkaç Ülkede Yoğunlaşmış Olması	Tarım
3	Antalya'nın Karşılaştırmalı Rekabet Avantajının Olduğu Sektörlerde (İşlenmiş Gıda, Lüks Yat İmalatı, Yazılım) Markalaşma, Endüstri 4.0, Ar-Ge ve İnovasyon Kapasitesinin İstenilen Seviyede Olmaması	İşlenmiş Gıda, Lüks Yat İmalatı, Yazılım
4	Yerel Kalkınma Fırsatlarında Antalya'nın Potansiyeline Uygun Yatırım Altyapısının Tanıtılması ve Geliştirilmesi Alanındaki Eksiklikler	Tüm sektörler

T.C.
BATI AKDENİZ KALKINMA AJANSI
GENEL SEKRETERLİĞİ

Strateji Döneminde Yaşanması Muhtemel Sorunlar (Riskler)

Strateji döneminde yaşanması muhtemel sorunlar; - Siyasi ve ekonomik olası belirsizlikler, - Kurumlar arası iletişim, eşgüdüm eksikliği, - Yatırıma yönelik konularda mevzuata dayalı muhtemel sorunlar olarak tahlil ve tespit edilmiştir. Siyasi ve ekonomik belirsizlikler ile hedef pazar ülkelerle politik gelişmeler nihayetinde ihracatta, tarım ve turizmde yaşanabilecek olumsuzluklar vurgulanmaktadır.

Kurumlar arası iletişim ve koordinasyon eksikliği günümüzde birçok alanda görülmektedir. Özellikle kamu sektöründe koordinasyonu sağlamak için birçok kurumun organizasyon planında koordinatör veya koordinasyon kurulları ihdas edildiği göze çarpmaktadır. Koordinasyonun bulunduğu bir teşkilatta, idari birimler birbiriyle haberli ve uyum içerisinde çalışır. Akılcı yönetim gereği etkinlik, verimlilik ve kârlılığı hedefleyen organizasyonların yöneticileri, şirketlerin hayatiyetlerini muhafaza etmelerinde en önemli unsurlardan biri olarak koordinasyon fonksiyonunu gördüklerini ifade etmektedirler. Koordinasyonun başlangıçta sağlanması için plânların yapılma anında, plâni yapanlar yanında uygulayıcı durumunda olanların da katılması gerekir. Böylece daha sonradan ortaya çıkabilecek uyumsuzluklar, başlangıçta önlenmiş olur. Bunun yanında ilgili bölüm yöneticilerinin de alınan kararlara katılması gönüllü koordinasyonu artırıcı bir rol oynar. Çeşitli yönetim birimleri ve yöneticiler tarafından geliştirilen planların birbiri ile tutarlı olması gerekir. Hazırlanan çeşitli planlar arasında tutarlılık sağlamak için yönetici her şeyden önce bunların bir bütün teşkil edecek şekilde birbirini tamamlamalarını sağlaması gerekir. Sorumlu kişiler arasında doğrudan görüşmelerle koordinasyonun sağlanması en temel ilkelerden birisidir. Geçtiğimiz senelerde göze çarpan bu hususun önümüzdeki yılda da hissedilme olasılığı bir sorun olarak ortaya çıkmaktadır.

Türkiye ekonomisinde özel sektör faaliyetlerinin güçlendirilmesi, Hükümetimizin genel makro-ekonomik istikrar programının asli unsurudur. Bu süreçte doğrudan yabancı sermaye (DYS) yatırımları, küreselleşmiş bir piyasa ekonomisinde, ülkenin rekabet gücünü artırarak, ekonomik büyümeyi ve gelir yaratmayı canlandırarak özellikle önemli bir rol oynamaktadır. Ancak, bugüne kadar DHS yatırım girişi, Türkiye ekonomisi büyüklüğündeki bir ekonominin potansiyeline ulaşamamış; dolayısıyla iş ve istihdam imkânlarının yaratılmasında gerektiği ölçüde etkili olamamıştır. Bu konudaki kaynak sorunlardan biri de standart bir şirket kuruluş sürecinin yaklaşık 19 aşamadan oluşması ve takribi 2,5 ay sürmesi olarak görülmektedir. Bu konuda şirket kuruluşu sürecinin, mükerrer işlemlerinin giderici bir biçimde düzenlenmesi önem arz etmektedir. Bu kapsamda düzenleyici ve önleyici tedbirler olarak; ticaret ve sanayi odalarına üyelik ve tescil işlemlerinin gözden geçirilmesi, sanayi odalarınca düzenlenen kapasite raporunun belli alanlarda zorunlu olarak aranması şartının gözden geçirilmesi, belediyeler gibi farklı kuruluşlarca talep edilen bilgi ve kayıt şartlarının birleştirilmesi, tüm belgelerin ve işlemlerin gözden geçirilmesi, kamu kurumları arasında bilgi değişimini kolaylaştırmak amacıyla elektronik veri tabanı ve bilgi ağı projelerinin güçlendirilmesi önem arz etmektedir. Bu süreçte, kamu ve özel sektör arasındaki verimli işbirliği anahtar bir role sahip olacaktır. Reform politikalarının, özel sektör kaygılarını yansıtabilmesi ve onlara çözüm sunabilmesi için şirketlerin ve yatırımcıların bu sürece doğrudan ve yoğun bir şekilde katılımının sağlanması son derece önemlidir.

Tablo 4.Strateji Döneminde Yaşanması Muhtemel Sorunlar

No	Sorun Alanları	Yaşanması Muhtemel Sektörler
1	Siyasi ve ekonomik olası belirsizlikler	Tüm sektörler
2	Yatırıma yönelik konularda mevzuata dayalı muhtemel sorunlar	Tüm sektörler
3	Kurumlar arası iletişim, eşgüdüm eksikliği	Tüm sektörler

T.C.
BATI AKDENİZ KALKINMA AJANSI
GENEL SEKRETERLİĞİ

HEDEFLER

Antalya'nın Uluslararası Marka Değerini Artıracak Destinasyon Yönetimi Anlayışı Çerçevesinde Kitle Turizminin Yanı Sıra Eko-Turizm, Sağlık, Spor, Kongre, Düğün, Üçüncü Yaş, Kültür Başta Olmak Üzere Alternatif Turizm Alanlarının Geliştirilmesi ve Turizm Kaynak Ülkelerinin Çeşitlendirilmesi:

- 2017 yılı sonu itibariyle ortalama 681 \$ olan turist (yabancı turist ve yurtdışında ikamet eden vatandaşlar) harcamasının % 10 artırılması,
- Antalya'da eko-turizm yapılan ilçelerde (Kaş, Demre, Finike, Kumluca, Gazipaşa, Gündoğmuş, Akseki, İbradı, Korkuteli, Elmalı) konaklama tesislerine giriş yapan turist sayısının %20 artırılması,
- Turizmde alternatif pazarlar olarak Hindistan, Çin ve MENA ülkeleri pazarından Antalya'ya gelen turist sayısının % 10 artırılması,
- Antalya'da gerçekleştirilen büyük çaplı yabancı düğünlerin (Hint düğünleri, vb.) sayısının artırılması, ulusal ve uluslararası ölçekte kongrelerin sayısının % 10 artırılması,
- Körfez ve Ortadoğu pazarlarından gelen turist rakamlarının yıllık % 10 artırılması,
- Bu hedefleri sağlamak amacıyla BAKA ana organizasyonu ile yurtiçi ve dışında yapılacak etkinlik ve çalışma sayısı

Antalya Tarım Sektörü Ürün Desenin Katma Değer Odaklı Olarak Çeşitlendirilmesi ve Yeni İhraç Pazarlarının Geliştirilmesi:

- Tarımda alternatif ihraç pazarı olarak belirlenen Körfez ve Ortadoğu pazarında tarım ürünleri (yaş meyve sebze ve gıda) ihracatının %10 artırılması,
- Antalya'da alternatif tarım ürünlerinin geliştirilmesi amacıyla ilgili kurumlar ve üreticiler ile 3 tane toplantı, eğitim, çalıştay vb. etkinlik yapılması,
- Yurtiçi ve yurtdışında alternatif pazarlara yönelik olarak 3 tane tanıtım etkinliği ve organizasyon düzenlenmesi

Antalya'nın Karşılaştırmalı Rekabet Avantajının Olduğu Sektörlerde (İşlenmiş Gıda, Lüks Yat İmalatı, Yenilenebilir Enerji, Yazılım Sektörlerinde) Markalaşma, Endüstri 4.0, Ar-Ge ve İnovasyon Kapasitesinin Geliştirilmesi:

- UR-GE ve kümelenme kapsamında yürütülen çalışmaların takibi,
- 'Yazılım ve bilişim', 'kök hücre ve sağlık turizmi', 'lüks yat bakım ve onarım merkezi' ve 'tekno girişimcilik merkezi' alanlarında 3 tane güdümlü projenin ön hazırlık çalışmalarının yürütülmesi,
- Antalya'nın orta yüksek ve yüksek teknoloji ürün ihracatının teknoloji yoğun ürün ihracatı içerisindeki payının %25'e çıkarılması,

Yerel Kalkınma Fırsatlarında Antalya'nın Potansiyeline Uygun Yatırım Altyapısının Tanıtılması ve Geliştirilmesi

- Yatırımcılara uygun yatırım alanlarının tespitine ilişkin bir çevrimiçi veri sistemi oluşturulması,
- Antalya'da yabancı sermayeli firma sayısının 100 adet artırılması,
- 2018 yılında ISPAT ile yabancı yatırımcı ve iş adamlarına yönelik 2 tane tanıtım ve benzer etkinlik düzenlenmesi,
- Yatırım süreçlerini olumsuz etkileyen ve çözümü için Yatırım Ortamını İyileştirme Koordinasyon Kurulu'na yıllık 2 tane (YOİKK) sorun iletilmesi

T.C.
BATI AKDENİZ KALKINMA AJANSI
GENEL SEKRETERLİĞİ

Tablo 5.Hedefler ve Göstergeler

No	Hedef	Gösterge
1	Antalya'nın Uluslararası Marka Değerini Artıracak Destinasyon Yönetimi Anlayışı Çerçevesinde Kitle Turizminin Yanı Sıra Eko-Turizm, Sağlık, Spor, Kongre, Düğün, Üçüncü Yaş, Kültür Başta Olmak Üzere Alternatif Turizm Alanlarının Geliştirilmesi ve Turizm Kaynak Ülkelerinin Çeşitlendirilmesi	<ul style="list-style-type: none">- 2017 yılı ilk sonu itibariyle 681 \$ olan turist (<i>yabancı turist ve yurtdışında ikamet eden vatandaşlar</i>) harcamasının % 10 artırılması,- Antalya'da eko-turizm yapılan ilçelerde (Kaş, Demre, Finike, Kumluca, Gazipaşa, Gündoğmuş, Akseki, İbradı, Korkuteli, Elmalı) konaklama tesislerine giriş yapan turist sayısının %20 artırılması,- Turizmde alternatif pazarlar olarak Hindistan, Çin ve MENA ülkeleri pazarından Antalya'ya gelen turist sayısının % 10 artırılması,- Antalya'da gerçekleştirilen büyük çaplı yabancı düğünlerin (Hint düğünleri, vb.) sayısının artırılması, ulusal ve uluslararası ölçekte kongrelerin sayısının % 10 artırılması,- Körfez ve Ortadoğu pazarlarından gelen turist rakamlarının yıllık % 10 artırılması,- Bu hedefleri sağlamak amacıyla BAKA ana organizasyonu ile yurtiçi ve dışında yapılacak etkinlik ve çalışma sayısı
2	Antalya Tarım Sektörü Ürün Deseninin Katma Değer Odaklı Olarak Çeşitlendirilmesi ve Yeni İhraç Pazarlarının Geliştirilmesi	<ul style="list-style-type: none">- Tarımda alternatif ihrac pazarı olarak belirlenen Körfez ve Ortadoğu pazarında tarım ürünleri (yaş meyve sebze ve gıda) ihracatının %10 artırılması,- Antalya'da alternatif tarım ürünlerinin geliştirilmesi amacıyla ilgili kurumlar ve üreticiler ile 2 adet toplantı, eğitim, çalıştay vb. etkinlik düzenlenmesi- Yurtiçi ve yurtdışında alternatif pazarlara yönelik olarak düzenlenecek tanıtım etkinliği ve organizasyon sayısı (yıllık 3 adet)
3	Antalya'nın Karşılaştırmalı Rekabet Avantajının Olduğu Sektörlerde (İşlenmiş Gıda, Lüks Yat İmalatı, Yenilenebilir Enerji, Yazılım Sektörlerinde) Markalaşma, Endüstri 4.0, Ar-Ge ve İnovasyon Kapasitesinin Geliştirilmesi	<ul style="list-style-type: none">- UR-GE ve kümelenme kapsamında yürütülen çalışmaların takibi,- 'Yazılım ve bilişim', 'kök hücre ve sağlık turizmi', 'lüks yat bakım ve onarım merkezi' ve 'teknolojik girişimcilik merkezi' alanlarında güdümlü proje ön hazırlık çalışmaları yürütülmesi,- Antalya'nın orta yüksek ve yüksek teknolojili ürün ihracatının teknoloji yoğun ürün ihracatı içerisindeki payının %25'e çıkarılması
4	Yerel Kalkınma Fırsatlarında Antalya'nın Potansiyeline Uygun Yatırım Altyapısının Tanıtılması ve Geliştirilmesi	<ul style="list-style-type: none">- Yatırımcılara uygun yatırım alanlarının tespitine ilişkin bir online veri sistemi oluşturulması,- Antalya'da yabancı sermayeli firma sayısının 100 adet artırılması,- 2018 yılında ISPAT ile yabancı yatırımcı ve iş adamlarına yönelik tanıtım ve benzer etkinlikler düzenlenmesi, (2 adet)- Yatırım süreçlerini olumsuz etkileyen ve çözümü için Yatırım Ortamını İyileştirme Koordinasyon Kurulu'na (YOİKK) iletilen sorun sayısı (yıllık 2 adet)

EYLEMLER

2017 YILI EYLEM PLANI GERÇEKLEŞMELERİ

AÇIKLAMALAR

2017 yılında eylem planında yer alan faaliyetlerin önemli bir bölümü tamamlanmış olup bir kısmı devam etme aşamasındadır. Kuveyt ve Suudi Arabistan başta olmak üzere Körfez ülkelerine yönelik olarak özellikle yaş sebze ve meyve ihracatının geliştirilmesi amacı ile gerçekleştirilen faaliyetler il ekonomisine önemli katkı sağlamıştır. Türkiye İhracatçılar Meclisi'nin verilerine göre Antalya'nın yaş meyve ve sebze ihracat değeri 2017 yılında 2016'ya göre % 24 artışla 318,7 milyon dolara ulaşmıştır.

Antalya Büyükşehir Belediyesi'nin yürüttüğü Kruvaziyer Limanı projesi için 2017 yılı içerisinde ÇED Raporu onayı alınmış olup, yatırım danışmanlığı hizmeti alımına yönelik ihaleye çıkılması beklenmektedir. Yine Büyükşehir

T.C.
BATI AKDENİZ KALKINMA AJANSI
GENEL SEKRETERLİĞİ

Belediyesi tarafından yürütülen Boğaçayı Projesi için ise ÇED raporu beklenmekte olup, ASAT ve DSİ tarafından dere ıslah çalışmaları sürdürülmektedir. Bu iki proje için Ajansın görev ve yetkisi dışındaki süreçler devam etmektedir.

Sosyal Medya Fenomenleri ile Antalya'nın tanıtılmasına ilişkin faaliyetler kapsamında Avrupa, Amerika, Meksika, Polonya, Belarus, Rusya ve Hindistan'dan gelen 72 sosyal medya fenomeni, Antalya'yı tanıtan video ve fotoğraflarını dünya çapında 66 milyon takipçisiyle paylaşarak instagram, facebook, twitter ve youtube'da 58 bin 471 paylaşımda Antalya'dan bahsetmiştir.

Tarımsal Sulama Amaçlı Fotovoltaik Güneş Santrali GÜdümlü Projesi sözleşme imzalanmış olup, santralin ihalesi aşamasına geçilmiş bulunmaktadır.

Turizm alanında sektörel ve tematik bazda hedef pazarlara yönelik 6 adet film hazırlanmış olup 2018 yılı Turizm sezonu için sosyal medya mecraları ve turizm fuarlarında gösterimi devam etmektedir.

Dünya Sağlık ve Spor Turizmi Fuarı'na (HESTOUREX) ilk yılında başarı ile gerçekleştirilmiştir. BAKA Bölgesi'nden 16 Sağlık ve Turizm Firması ile katılım sağlanarak 150'ye yakın ülkeden gelen uluslararası konuklara tanıtım yapılmıştır.

Genel olarak tarım ve turizm alanlarında yürütülen diğer çalışmalar kapsamında herhangi ciddi bir sorun ve aksaklık yaşanmamış olup tüm süreçler başarı ile tamamlanmıştır.

Tablo.6 Geçmiş Yıl (2017) Eylem Planı Gerçekleşmeleri Tablosu

No	Eylemler	Yöneldiği Sorun Alanı	Sorumlu Kuruluş	Tahmini Maliyet (TL)	Gerçekleşme Zamanı (Ay Olarak)	Tamamlanma Durumu (Tamamlandı/ Tamamlanmadı)
1	Körfez İşadamları Antalya Tarım Programı (Kuveyt ve Suudi Arabistan'dan Antalya'ya Davet Edilen 50 İş Adamıyla Yaş Meyve ve Sebze ve Diğer Tarım Ürünlerinde Alternatif İhraç Pazarlarının Geliştirilmesi İçin Etkinlik)	Sorun1. Antalya Turizminin Kitle Turizminde Yoğunlaşması, Alternatif Turizm Uygulamalarının İstenilen Seviyede Olmaması ve Turizm Kaynak Ülkelerinin Sadece İki Ülkede Yoğunlaşması	BAKA, ANFAŞ, BAİB, Yaş Meyve Sebze Komisyoncuları Derneği, Antalya Ticaret Borsası, ISPAT	10 Bin TL	Şubat 2017	Tamamlandı
2	Antalya-Körfez Ülkeleri Gıda, Yaş Meyve ve Sebze Ticari Heyeti Programı (Antalyalı İşadamları ile Kuveyt ve Suudi Arabistan'da Tarım İhracatı İçin Toplantılar ve Etkinlik)	Sorun1. Antalya Turizminin Kitle Turizminde Yoğunlaşması, Alternatif Turizm Uygulamalarının İstenilen Seviyede Olmaması ve Turizm Kaynak Ülkelerinin Sadece İki Ülkede Yoğunlaşması Sorun3. Antalya'nın	BAKA, BAİB, Yaş Meyve Sebze Komisyoncuları Derneği, ISPAT	40 Bin TL	Mayıs 2017	Tamamlandı

T.C.
BATI AKDENİZ KALKINMA AJANSI
GENEL SEKRETERLİĞİ

		Karşılaştırmalı Rekabet Avantajının Olduğu Sektörlerde (İşlenmiş Gıda, Lüks Yat İmalatı, Yazılım) Markalaşma, Endüstri 4.0, Ar-Ge ve İnovasyon Kapasitesinin İstenilen Seviyede Olmaması					
3	Antalya Büyükşehir Belediyesi Kruvaziyer Limanı Projesi (Turizmin Çeşitlendirilmesi Çalışmaları Kapsamında Yapılan Kruvaziyer Limanı Çalışmalarında Limanın İhale ve İnşaat Sürecinde ve Tanıtım Çalışmalarında Gerekli Destek ve Koordinasyonun Sağlanması)	Sorun1. Antalya Turizminin Kitle Turizminde Yoğunlaşması, Alternatif Turizm Uygulamalarının İstenilen Seviyede Olmaması ve Turizm Kaynak Ülkelerinin Sadece İki Ülkede Yoğunlaşması	Antalya Büyükşehir Belediyesi, Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Antalya Valiliği, BAKA	905 Milyon TL	Aralık 2016	Tamamlanmadı	Devam Ediyor (Gerekli Raporların Alınması, İhale İş ve İşlemlerinin Tamamlanması, İnşaat Sürecinin Başlaması Gereklemektedir.)
4	Antalya Büyükşehir Belediyesi Boğaçayı Projesi (4 Ayrı Etap Olan ve Yat Limanı, Yaşam Merkezleri, Rekreasyon Alanları ve Sinema Platolarından Oluşan Projenin İhale ve İnşaat Sürecinde ve Tanıtım Çalışmalarında Gerekli Destek ve Koordinasyonun Sağlanması)	Sorun1. Antalya Turizminin Kitle Turizminde Yoğunlaşması, Alternatif Turizm Uygulamalarının İstenilen Seviyede Olmaması ve Turizm Kaynak Ülkelerinin Sadece İki Ülkede Yoğunlaşması	Antalya Büyükşehir Belediyesi, Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Antalya Valiliği, BAKA	97 Milyon TL	Haziran 2017	Tamamlanmadı	Devam Ediyor (Gerekli Raporların Alınması, İhale İş ve İşlemlerinin Tamamlanması, İnşaat Sürecinin Başlaması Gereklemektedir.)
5	Inflow Sosyal Medya Fenomenleri Programı (Özel Sektör İşbirliğinde, Birçok Farklı Ülkeden 60 Sosyal Medya Fenomeni ile Antalya Tanıtımı)	Sorun1. Antalya Turizminin Kitle Turizminde Yoğunlaşması, Alternatif Turizm Uygulamalarının İstenilen Seviyede Olmaması ve Turizm Kaynak Ülkelerinin Sadece İki Ülkede Yoğunlaşması	BAKA, Inflow Travel Summit, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Antalya Valiliği, Antalya Büyükşehir Belediyesi	10 Bin TL	Nisan 2017	Tamamlandı	
6	Antalya Tarımsal Sulama Amaçlı Fotovoltaik Güneş Santrali GÜDÜMLÜ Projesi: Antalya'da Mevcut 47 Sulama Kooperatifinin Elektrik İhtiyacının Giderilebilmesi İçin, Antalya'da Tarımsal Sulamadan Kaynaklı Elektrik Maliyetlerinin Azaltılmasına Yönelik GÜDÜMLÜ Proje ile 2.82	Sorun3. Antalya'nın Karşılaştırmalı Rekabet Avantajının Olduğu Sektörlerde (İşlenmiş Gıda, Lüks Yat İmalatı, Yazılım) Markalaşma, Endüstri 4.0, Ar-Ge ve İnovasyon Kapasitesinin İstenilen Seviyede Olmaması	BAKA, Antalya Büyükşehir Belediyesi, Sulama Kooperatifleri	12 Milyon 500 Bin TL	Ekim 2017	Tamamlanmadı	Devam ediyor

T.C.
BATI AKDENİZ KALKINMA AJANSI
GENEL SEKRETERLİĞİ

	MW Gücünde Güneş Enerjisi Santrali Kurulumunun Gerçekleştirilmesi						
7	Turizm sektöründe Avrupa Pazarı, Rusya ve BDT Pazarı, Hindistan Düğün Turizmi ve Kongre Turizmi Pazarı, Çin Pazarı, Arap ve Ortadoğu Pazarı ve Spor Turizmi tematik ve sektörel filmlerin hazırlanması	Sorun1. Antalya Turizminin Kitle Turizminde Yoğunlaşması, Alternatif Turizm Uygulamalarının İstenilen Seviyede Olmaması ve Turizm Kaynak Ülkelerinin Sadece İki Ülkede Yoğunlaşması	BAKA, Antalya Valiliği, Antalya Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü	740 Bin TL	Aralık 2017	Tamamlandı	
8	JTTX7 Cidde Uluslararası Turizm Fuarı'nda 84m2 stant alanında 14 Antalya Turizm Firması ile Antalya Tanıtımı	Sorun1. Antalya Turizminin Kitle Turizminde Yoğunlaşması, Alternatif Turizm Uygulamalarının İstenilen Seviyede Olmaması ve Turizm Kaynak Ülkelerinin Sadece İki Ülkede Yoğunlaşması	BAKA, Antalya Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü	195 Bin TL	Şubat 2017	Tamamlandı	
9	Dünya Sağlık ve Spor Turizmi Fuarı'na (HESTOUREX) BAKA Bölgesi'nden 16 Sağlık ve Turizm Firması ile Katılım	Sorun1. Antalya Turizminin Kitle Turizminde Yoğunlaşması, Alternatif Turizm Uygulamalarının İstenilen Seviyede Olmaması ve Turizm Kaynak Ülkelerinin Sadece İki Ülkede Yoğunlaşması	BAKA, TÜRSAB Akdeniz Bölgesel Yürütme Kurulu	80 Bin TL	Nisan 2017	Tamamlandı	
10	Antalya'nın yurtdışında tanıtımına yönelik BAKA tarafından yürütülen Antalya Tanıtım Projesi (Almanya, Hollanda, Ukrayna, İsrail ve Polonya ülkelerinde imaj artırımı odaklı olarak Antalya'nın tanıtımının yapılabilmesi amacıyla yurtdışı halka İlişkiler (PR), sosyal medya tanıtımı ve yabancı basın mensupları, tur operatörleri, seyahat acenteleri ve turizm kanaat önderlerine yönelik yurt dışı ve yurt içi tanıtım programları düzenlendi)	Sorun1. Antalya Turizminin Kitle Turizminde Yoğunlaşması, Alternatif Turizm Uygulamalarının İstenilen Seviyede Olmaması ve Turizm Kaynak Ülkelerinin Sadece İki Ülkede Yoğunlaşması Sorun3. Antalya'nın Karşılaştırmalı Rekabet Avantajının Olduğu Sektörlerde (İşlenmiş Gıda, Lüks Yat İmalatı, Yazılım) Markalaşma, Endüstri 4.0, Ar-Ge ve İnovasyon Kapasitesinin	BAKA, Antalya Valiliği, Antalya Büyükşehir Belediyesi, ATSO, AKTOB, Antalya Tanıtım Vakfı, ICF Airport Antalya	999 Bin TL	Ocak-Ağustos 2017	Tamamlandı	

T.C.
BATI AKDENİZ KALKINMA AJANSI
GENEL SEKRETERLİĞİ

		İstenilen Seviyede Olmaması					
11	Kazakistan Sağlık Turizmi Programı (Kazakistan Konsoloslugu, Antalya Turizmi Özel Sektörü ve BAKA işbirliğinde 15 Kazak Doktorla Antalya Sağlık Turizmi Etkinliği)	Sorun1. Antalya Turizminin Kitle Turizminde Yoğunlaşması, Alternatif Turizm Uygulamalarının İstenilen Seviyede Olmaması ve Turizm Kaynak Ülkelerinin Sadece İki Ülkede Yoğunlaşması	BAKA, Antalya Valiliği, Kazakistan Antalya Konsoloslugu	5 Bin TL	Ocak 2017	Tamamlandı	
12	Kazakistan Tarım Programı (Antalya'nın ve Tarım Ürünlerinin Tanıtımı ve İhracat İçin 15 Kişilik Kazak Tarım Heyetiyle Antalya'da Etkinlik Düzenlenmesi)	Sorun1. Antalya Turizminin Kitle Turizminde Yoğunlaşması, Alternatif Turizm Uygulamalarının İstenilen Seviyede Olmaması ve Turizm Kaynak Ülkelerinin Sadece İki Ülkede Yoğunlaşması	BAKA, Antalya Valiliği, Kazakistan Antalya Konsoloslugu	15 Bin TL	Şubat 2017	Tamamlandı	
13	İstanbul EMITT – Doğu Akdeniz Uluslararası Turizm ve Seyahat Fuarı'na Antalya Turizm Firmaları ile Katılım	Sorun1. Antalya Turizminin Kitle Turizminde Yoğunlaşması, Alternatif Turizm Uygulamalarının İstenilen Seviyede Olmaması ve Turizm Kaynak Ülkelerinin Sadece İki Ülkede Yoğunlaşması	BAKA, Antalya Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü, Antalya Valiliği, AKTOB	100 Bin TL	Ocak 2017	Tamamlandı	
14	Dubai, Arabian Travel Market'e Kültür ve Turizm Bakanlığı Standında BAKA Koordinasyonunda 10 Antalya Turizm Firması ile Katılım	Sorun1. Antalya Turizminin Kitle Turizminde Yoğunlaşması, Alternatif Turizm Uygulamalarının İstenilen Seviyede Olmaması ve Turizm Kaynak Ülkelerinin Sadece İki Ülkede Yoğunlaşması	BAKA Kültür ve Turizm Bakanlığı	5 Bin TL	Nisan 2017	Tamamlandı	
15	Antalya Turizmi ve Tarımının Marka Değerinin ve Bilinirliğinin Artırılması Amacıyla, Alanında Tanınmış Dünyaca Ünlü Kişiler ile Antalya'da Tanıtım Programları Düzenlenmesi	Sorun3. Antalya'nın Karşılaştırmalı Rekabet Avantajının Olduğu Sektörlerde (İşlenmiş Gıda, Lüks Yat İmalatı, Yazılım) Markalaşma, Endüstri 4.0, Ar-Ge ve İnovasyon Kapasitesinin	BAKA, Antalya Valiliği, Antalya Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü, Antalya	15 Bin TL	Kasım 2017	Tamamlandı	

T.C.
BATI AKDENİZ KALKINMA AJANSI
GENEL SEKRETERLİĞİ

(1 adet)	İstenilen Seviyede Olmaması	Valiliği, AKTOB, THY, Özel Sektör				
----------	-----------------------------	--	--	--	--	--

2018 YILI EYLEM PLANLARI

AÇIKLAMALAR

Antalya İli 2017-2018 Yatırım Destek ve Tanıtım Stratejisi kapsamında belirlenen 4 ana sorunun çözümüne yönelik 2018 yılında da eylemlerin gerçekleştirilmesine devam edilecektir. Aşağıdaki tabloda detayları yer alan ve gerçekleştirilmesi öngörülen eylem planları ile esas olarak, Antalya ekonomisini oluşturan 2 ana sektör olan turizm ve tarım sektörlerinin geliştirilmesine odaklanılmıştır.

Dünya genelinde önemli bir turizm destinasyonu olarak bilinen Antalya'nın turizm gelirlerinin artan bir seyir izlemesi, gerek ilin ve gerekse Türkiye'nin kalkınması açısından çok önemlidir. Turizm gelirlerinin özellikle cari açığı azaltıcı fonksiyonu ile makro politikalar açısından belirleyici bir rolü vardır. Bu bakımdan turizm gelirlerini arttıran faktörlerin ve daha fazla turizm geliri elde etmek için alternatif turizm faaliyetleri kapsamında yeni çalışmaların yapılmasına gerek bulunmaktadır. Antalya ili doğal, tarihi, kültürel değerleri ve coğrafi konumu başta olmak üzere, beşeri sermaye düzeyi ve turistik altyapısı ile alternatif turizm türleri açısından zengin bir potansiyele sahiptir. Bu bağlamda 2018 yılı Eylem Planında Antalya ilinde kitle turizminin yanı sıra; Eko Turizm, Kırsal Turizm, MICE (kongre ve düğün) Turizmi, Sağlık Turizmi, Spor Turizmi, Yat ve Kruvaziyer Turizmi ile Kültür Turizmi'ne odaklanılarak turizmin çeşitlendirilmesi öngörülmüştür.

Ayrıca kıyı bandında yapılan kitle turizminin Antalya'nın iç bölgelerinde alternatif turizm formlarında taşınması başta Batı Antalya olmak üzere turistik ev pansiyonları ve butik otel işletmelerinin ve doğayla barışık alternatif turizm çeşitlerinin geliştirilmesi hedeflenmektedir. Kırsal turizmin başlıca bileşenleri: Tarımsal turizm, kültürel turizm (miras turizmi), eko turizm ve aktif turizmdir (spor ve macera turizmi). Çoğu kırsal kalkınma alanlarında, turizm ürünü doğa ve spordan ziyade kültür bileşenine vurgu yaparak karakterize edilmektedir. Kırsal Turizm, gastronomide de önemli rol oynamaktadır. İtalyan mutfağı, Fransız mutfağı, Türk mutfağı gibi öne çıkan gastronomi ürünlerin varlığı turizm bölgesinin gelişiminde önemli yere sahiptir. Sürdürülebilir kalkınma aracı olarak görülen Eko Turizm, sürdürülebilir nitelik taşımayan hiçbir turistik eylemin uzun süreli olamayacağını vurgulayarak, çevreyi koruyan ve yerel halkın refahını gözetken, doğal alanlara karşı duyarlı bir seyahattir. Özellikle turizm pazarında, doğaya dayalı turizm olarak tarif edilen Eko Turizm'e ve bu doğrultuda ev pansiyonlarının ve butik otel işletmelerinin kapasite gelişimine yönelik çalışmalara 2018 yılı içerisinde ağırlık verilmesi planlanmaktadır.

Antalya'nın uluslararası marka değerini artıracak destinasyon yönetimi anlayışı çerçevesinde, kitle turizminin yanı sıra alternatif turizm alanlarının geliştirilmesi ve turizm kaynak ülkelerinin çeşitlendirilmesi hedefi; muhtelif türde ve kayda değer sayıda turizm olanaklarına sahip olan Antalya ilinin, deniz ve kum anlayışıyla özdeşleşmiş kitle turizminin ekonomik çıktılarına olan bağımlılığının azaltılması ve özellikle krizlere karşı dayanıklılığının artırılması bakımından önem arz etmektedir. Turizm gelirlerinin tabana ve de zamana yayılması amacıyla turizmin çeşitlendirilmesi, Antalya turizm sektörünün gidişatı açısından elzem kabul edilmektedir. Son dönemde yaşanan global gelişme ve krizler, sadece turizm sektörünün değil, aynı zamanda turizm sektörünün tamamlayıcısı konumundaki yan sektörlerin istikrarı bakımından da alternatif turizm tiplerinin geliştirilmesinin ve kaynak pazarların çeşitlendirilmesinin önemini ortaya koymuştur. Bu vesileyle turizmde kaynak pazarların geliştirilmesi amacıyla yönelik olarak, 2018 yılı içerisinde mevcut pazarların yanı sıra Hindistan, Çin, Körfez Ülkeleri gibi alternatif dış pazarlara

T.C.
BATI AKDENİZ KALKINMA AJANSI
GENEL SEKRETERLİĞİ

yönelik çeşitli tanıtım programlarının yapılması öngörülmüştür. Turizmin çeşitlendirilmesi ve on iki aya yayılması hedefi doğrultusunda; özellikle MICE Turizmi başlığı altında yer alan düğün ve kongre turizmini, sağlık ve spor turizmini ve kültür turizmini geliştirmeye odaklı çeşitli eylemlerin gerçekleştirilmesi planlanmıştır. Bu bağlamda eylem planında, yerli ve yabancı paydaşlarla işbirliği içerisinde; ulusal ve uluslararası seminer, fuar, toplantı, tanıtım etkinlikleri vb. organizasyonlar yapılması veya bu nevideki organizasyonlara katılım sağlanması amaçlanmaktadır. Bunun yanı sıra alternatif turizm sektörünün geliştirilmesi gayesiyle, ihtiyaç duyulan konularda muhtelif fizibilite ve raporlama çalışmalarının yapılması da eylem planına dâhil edilmiştir. Antalya'nın turizmde güvenli ve seçkin destinasyon imajının pekiştirilmesi amacıyla ilgili kurum, kuruluş ve sektör temsilcilerinin desteğiyle; yabancı tur operatörü ve seyahat acentelerine, iş adamı heyetlerine, sektör profesyonelleri ve gazetecilere yönelik tanıtım, PR ve imaj çalışmaları yapılması; ayrıca hedef pazar odaklı, tematik bazda tanıtım materyallerinin hazırlanarak yazılı, görsel ve sosyal medya aracılığıyla hedef kitlelere ulaştırılması öngörülmektedir.

Antalya tarım sektörü ürün deseninin katma değer odaklı olarak çeşitlendirilmesi ve yeni ihrac pazarlarının geliştirilmesi hedefi doğrultusunda; Körfez Ülkeleri, İskandinav Pazarı gibi alternatif pazarlarda tarımsal ihracatın artırılmasını sağlamak üzere; tanıtım programları düzenlenmesi, fuarlara katılım sağlanması ve alım heyetlerine yönelik görüşmeler organize edilmesi planlanmaktadır. Ayrıca pazar ve talep odaklı alternatif tarım ürünlerinin geliştirilmesi için fizibilite, rapor vb. çalışmaların yapılması hedeflenmektedir. Zira Antalya'dan klasik olarak ihrac edilen tarımsal ürünlerin başında domates ve biber gelmekte olup, söz konusu ihracat da birkaç ülkede yoğunlaşmıştır. İlin tarımsal ürün çeşitliliği için avantaj sağlayan ılıman iklim koşullarının ve zirai üretim potansiyelinin, hedef pazar ve katma değer odaklı yeni ürünlerin geliştirilmesi suretiyle değerlendirilmesi halinde, tarımsal ihracat gelirlerinin artırılacağı değerlendirilmektedir.

Antalya'nın karşılaştırmalı rekabet avantajının olduğu turizm, tarım, işlenmiş gıda, lüks yat imalatı, yenilenebilir enerji ve yazılım sektörlerinde; markalaşma, uluslararası pazarlara açılma, kümelenme, girişimcilik ekosistemi, endüstri 4.0, Ar-Ge ve inovasyon kapasitesinin geliştirilmesi hedefleri doğrultusunda; ilgili kurumlarla işbirliği içerisinde fuar ve dönüşüm zirvelerinin yanı sıra girişimcilik ve fikir üretimini teşvik eden programlar düzenlenmesi planlanmıştır. Bu bağlamda spor ve sağlık turizmine yönelik Antalya'da ikincisi yapılacak olan Uluslararası HESTOUREX Kongre ve Fuarının yerel partner olarak organizasyonu üstlenilmiş ve geleneksel ürünlerin tanıtımı ve marka değerinin artırılması için önemli bir platform olan 9.YÖREX Fuarında bölgenin tanıtılması öngörülmüştür. Kümelenmeye ve Ur-Ge destekli programların yürütülmesine, ayrıca sayılan sektörlerde olası güdümlü proje fikirlerinin geliştirilmesine destek olmak amacıyla gerekli tarama, eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yapılması hedeflenmektedir. Bununla birlikte Antalya turizmi ve tarımının marka değerinin ve bilinirliğinin artırılması amacıyla; seyahat acenteleri, tur operatörleri, gazeteciler, sosyal medya fenomenleri veya spor, sanat vb. alanlarda tanınmış dünyaca ünlü kişiler ile tanıtım programları düzenlenmesi de planlanan eylemler arasındadır.

Antalya'nın ekonomik dinamikleri gereği yukarıda açıklanan sektörler başta olmak üzere çok geniş bir alanda faaliyetler yürütülmektedir. Bu faaliyetler kapsamında Antalya Yatırım Destek Ofisince aşağıda yer alan tablodaki eylemlerin 2018 yılında gerçekleştirilmesi planlanmaktadır. Ayrıca, gerek anılan sektörlerin desteklenmesi ve gerekse ilgili paydaşlar arasında etkileşimin artırılması amacıyla yıl içinde Kalkınma Bakanlığımız ve BAKA Yönetim Kurulu tarafından verilecek görev ve talimatlar çerçevesinde çeşitli faaliyetlerin gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

Yatırıma dair bürokratik süreçte karşılaşılan sorunların çözümü için Yatırım Ortamını İyileştirme Koordinasyon Kurulu'na geri bildirim ve çözüm ortaklığı yapılması da öngörülen eylemler arasındadır. Antalya'ya doğrudan yabancı yatırım çekilmesi amacıyla gerekli yatırım destek hizmetlerinin sunulması, yabancı yatırım fonları ve yatırımcılarla

T.C.
BATI AKDENİZ KALKINMA AJANSI
GENEL SEKRETERLİĞİ

etkileşimin artırılması amaçlanmaktadır. Bu hedefe yönelik Antalya'nın potansiyel arz ettiği sektörlerde seminerler düzenlenmesi, Bölge tanıtımı yapılması için yurtdışı yatırım fuarları, kongre ve sempozyumlara katılım sağlanması düşünülmektedir.

Tablo.7 Plan Yılı (2018) Eylem Tablosu

Sorun Alanı	No	Eylemler	Sorumlu Kuruluş	Tahmini Maliyet	Planlanan Gerçekleşme Zamanı (Ay)
S1. Antalya Turizminin Kitle Turizminde Yoğunlaşması, Alternatif Turizm Uygulamalarının İstenilen Seviyede Olmaması ve Turizm Kaynak Ülkelerinin Sadece İki Ülkede Yoğunlaşması	1	<u>SOP EKO-TURİZM 2018 ANTALYA EYLEMLERİ</u>		800 BİN TL	Ocak-Aralık 2018
		Antalya Ekoturizm Arama ve Karar Konferansı	BAKA, Antalya Valiliği,	150 Bin TL	Eylül 2018
		Antalya Ekoturizm Stratejisi ve Eylem Planının Hazırlanması	Antalya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü,	250 Bin TL	Ekim 2018
		Eko-turizm Tematik Çalışma Grupları Toplantıları	Antalya İl Çevre Şehircilik Müdürlüğü,	50 Bin TL	Kasım 2018
		Eko-turizm Faaliyetleri Yürütülen Alanlarda Atık Yönetim Planlarının Yapılması Görüşmeleri (BAKA 2018 MDP Kapsamında)	Antalya İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü,	1000 TL	Şubat 2018
		BAKA, KOSGEB, TSO Toplantıları	Antalya Orman Su İşleri Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Antalya Şube Müdürlüğü,	7 Bin TL	Ağustos 2018
		Kamp-Karavan Alanları Oluşturulmasına Yönelik Hazırlık Toplantısı	Üniversiteler, Turizm Birlikleri ve Dernekleri,	2 Bin TL	Eylül 2018
		Eko-turizm Yatırımlarına Yönelik YOİKK ile İşbirliği Yapılması	Ticaret ve Sanayi Odaları,	-	Nisan 2018
		Eko-turizm İstatistikleri TÜİK Toplantıları	KOSGEB, AESOB,	-	Ağustos 2018
		Antalya Agro-turizm Tanıtım Toplantıları	İlgili STK'lar, Kaymakamlıklar,	20 Bin TL	Aralık 2018
		7.Ulusal Kırsal Turizm Kongresi'ne Katılım (10-13 Mayıs 2018, Bodrum)	Belediyeler, Özel Sektör	20 Bin TL	Mayıs 2018
		Eko-turizm Temalı Başarı Öyküsü Toplantı ve Röpörtajları		100 Bin TL	Kasım 2018
Eko-turizmin Geliştirilmesi Mali Destek/ Teknik Destek Programı Hazırlık Çalışmaları		-	Aralık 2018		
Kırsal Turizm ve Eko Turizm'de Tanıtıcı Materyal Basımı, Film Çekilmesi, Tanıtım Faaliyetleri ve Organizasyonları Yürütülmesi		200 Bin TL	Kasım – Aralık 2018		

T.C.
BATI AKDENİZ KALKINMA AJANSI
GENEL SEKRETERLİĞİ

S1. Antalya Turizminin Kitle Turizminde Yoğunlaşması, Alternatif Turizm Uygulamalarının İstenilen Seviyede Olmaması ve Turizm Kaynak Ülkelerinin Sadece İki Ülkede Yoğunlaşması	2	Antalya’da Düğün Turizmi ve Kongre Turizminin Geliştirilmesi Kapsamında, Düğün Turizmi Acenteleri, Gazeteciler, Sosyal Medya Fenomenleri, Kongre Turizminde Çokuluslu Şirketlerin CEO’ları ve Üst Düzey Yöneticileri ile Spor ve Bollywood Ünlülerine Yönelik Antalya’da Etkinlikler Düzenlenmesi	BAKA, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Antalya Valiliği, Antalya Büyükşehir Belediyesi, Antalya Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü, THY, Özel Sektör	200 Bin TL	Mayıs 2018 Ekim 2018
S1. Antalya Turizminin Kitle Turizminde Yoğunlaşması, Alternatif Turizm Uygulamalarının İstenilen Seviyede Olmaması ve Turizm Kaynak Ülkelerinin Sadece İki Ülkede Yoğunlaşması	3	Alternatif Turizm Alanlarından Spor Turizmi Altında Kaya Tırmanışı Fizibilite ve Eylem Planı Çalışmaları Yapılması, Mevcut Rotaların Online ve Basılı Olarak Yayınlanması, Uluslararası Tanınırlığı Olan Sporcuların Bölgeye Getirilmesi ve Etkinliklerin Düzenlenmesi	BAKA, Antalya Valiliği, Antalya İl Gençlik ve Spor Müdürlüğü, Antalya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Konaklama Tesisleri, Dağcılık Federasyonu, İlgili Dernek ve Birlikler	100 Bin TL	Ağustos 2018 Ekim 2018
S1. Antalya Turizminin Kitle Turizminde Yoğunlaşması, Alternatif Turizm Uygulamalarının İstenilen Seviyede Olmaması ve Turizm Kaynak Ülkelerinin Sadece İki Ülkede Yoğunlaşması	4	Turizmde, Uluslararası Alanda Sektörel ve Tematik Bazda, Hedef Pazar Odaklı Tanıtım Materyallerinin Hazırlanması, Mevcut Tanıtım Filmleri vb. Materyallerin Çoğaltılması, Antalya Tanıtım Filmleri ve Materyallerinin Sosyal Medya Mecraları ve Google ve Youtube Aracılığı ile Hedef Pazarlarda Gösterilmesi ve Hedef Kitlelere Ulaştırılması	BAKA, Google, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Antalya Valiliği, Antalya Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü, İlgili STK’lar	200 Bin TL	Aralık 2018
S1. Antalya Turizminin Kitle Turizminde Yoğunlaşması, Alternatif Turizm Uygulamalarının İstenilen Seviyede Olmaması ve Turizm Kaynak Ülkelerinin Sadece İki Ülkede Yoğunlaşması	5	Almanya, Avusturya, Hollanda ve Rusya’dan Turizm Profesyonelleri, Yabancı Gazeteciler ve Sosyal Medya Fenomenleri, Blogger ve Tur Operatörlerine Yönelik Antalya’da, Antalya Tanıtım Günleri, Basın Etkinlikleri (Turizm Sektörü Temsilcilerinin İşbirliğiyle PR Odaklı Antalya Tanıtım Çalışmaları) Düzenlenmesi	BAKA, Antalya Valiliği, Antalya Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü, İlgili STK’lar THY, Sun Express, Charter Uçak Firmaları Antalya Gazeteciler Cemiyeti, Özel Sektör	400 Bin TL	Ocak 2018 Nisan 2018 Eylül 2018
S1. Antalya Turizminin Kitle Turizminde Yoğunlaşması, Alternatif Turizm Uygulamalarının İstenilen Seviyede Olmaması ve Turizm Kaynak Ülkelerinin Sadece İki Ülkede Yoğunlaşması	6	Antalya Destinasyonunun Alternatif Pazarlarda Bilinirliğinin Artırılması Kapsamında Hindistan’da SATTE Turizm Fuarına Katılım	BAKA, Antalya Valiliği, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Özel Sektör	10 Bin TL	Ocak 2018
S1. Antalya Turizminin Kitle Turizminde Yoğunlaşması, Alternatif Turizm Uygulamalarının İstenilen	7	Sağlık Turizminin Antalya’da Geliştirilmesi Amacıyla Hestourex ve Diğer Fuarlar Dâhil Olmak Üzere, Antalya’da Özel ve Kamu Hastaneleri,	BAKA, Akdeniz Üniversitesi, Kamu Hastaneleri Birliği,	200 Bin TL	Nisan 2018 Eylül 2018

T.C.
BATI AKDENİZ KALKINMA AJANSI
GENEL SEKRETERLİĞİ

Seviyede Olmaması ve Turizm Kaynak Ülkelerinin Sadece İki Ülkede Yoğunlaşması		Sağlık Kuruluşları, Sigorta ve Asistan Firmaları ile İşbirliği İçerisinde Hedef Ülkelerden Doktor, Gazeteci, Sağlık Turizmi Acentelerinin Antalya'da Ağırlanması, Tanıtım Etkinlikleri Düzenlenmesi	Sağlık Kuruluşları, Sigorta ve Asistan Firmaları, İlgili STK'lar,		
S1. Antalya Turizminin Kitle Turizminde Yoğunlaşması, Alternatif Turizm Uygulamalarının İstenilen Seviyede Olmaması ve Turizm Kaynak Ülkelerinin Sadece İki Ülkede Yoğunlaşması	8	2018 Türkiye Turizm Yılı İlan Edilen Çin Pazarına Yönelik Olarak Yurtiçi ve Yurtdışı Tanıtım Etkinlikleri Düzenlenmesi / Katılım Sağlanması	BAKA, Antalya Valiliği, İlgili STK'lar, Özel Sektör	200 Bin TL	Mayıs 2018 Eylül 2018
S1. Antalya Turizminin Kitle Turizminde Yoğunlaşması, Alternatif Turizm Uygulamalarının İstenilen Seviyede Olmaması ve Turizm Kaynak Ülkelerinin Sadece İki Ülkede Yoğunlaşması	9	İstanbul EMITT – Doğu Akdeniz Uluslararası Turizm ve Seyahat Fuarı'na Antalya Turizm Firmaları ile Katılım Sağlanması	BAKA, Antalya Valiliği, Antalya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, İlgili STK'lar	100 Bin TL	25-28 Ocak 2018
S1. Antalya Turizminin Kitle Turizminde Yoğunlaşması, Alternatif Turizm Uygulamalarının İstenilen Seviyede Olmaması ve Turizm Kaynak Ülkelerinin Sadece İki Ülkede Yoğunlaşması	10	Dubai Arabian Travel Market'e Kültür ve Turizm Bakanlığı Standında Antalya'da Turizm Firmaları ile Katılım	BAKA, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Antalya Valiliği, Özel Sektör	10 Bin TL	22 – 25 Nisan 2018
S1. Antalya Turizminin Kitle Turizminde Yoğunlaşması, Alternatif Turizm Uygulamalarının İstenilen Seviyede Olmaması ve Turizm Kaynak Ülkelerinin Sadece İki Ülkede Yoğunlaşması	11	JTTX8 Cidde Uluslararası Turizm Fuarı'na Antalya Turizm Paydaşlarıyla Katılım Sağlayarak Tanıtım Faaliyetleri Yürütmek	BAKA, Antalya Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü, Antalya Valiliği, İlgili STK'lar, Özel Sektör	250 Bin TL	28 Şubat – 2 Mart 2018
S2. Antalya Tarım Sektörü Ürün Çeşitliliğinin Yeterli Seviyede Olmaması, İç ve Dış Pazar Odaklı Üretim Planlamasının Yapılmaması, İhracatın Birkaç Ülkede Yoğunlaşmış Olması	12	Yaş Meyve Sebze Alternatif Pazarlarına (Rusya, Körfez Ülkeleri, İskandinav Pazarı vb.) Yönelik Olarak Antalya'da Alım Heyetleri ve Tanıtım Etkinlikleri Düzenlenmesi	BAKA, BAİB, Antalya Ticaret Borsası, Ticaret ve Sanayi Odaları, İlgili STK'lar, Özel Sektör	200 Bin TL	Mayıs 2018 Kasım 2018
S2. Antalya Tarım Sektörü Ürün Çeşitliliğinin Yeterli Seviyede Olmaması, İç ve Dış Pazar Odaklı Üretim Planlamasının Yapılmaması, İhracatın Birkaç Ülkede Yoğunlaşmış Olması	13	Antalya ANFAŞ InterFresh Yaş Sebze Meyve, Depolama, Ambalaj ve Lojistik Fuarlarında Hedef Pazarlardan İşadamlarının Ağırlanması, Yabancı Firma ve İşadamları ile B2B Görüşmeler Düzenlenmesi	BAKA, Antalya Valiliği, ANFAŞ, BAİB, ISPAT, Antalya Ticaret Borsası, İlgili STK'lar	100 Bin TL	Ekim 2018

T.C.
BATI AKDENİZ KALKINMA AJANSI
GENEL SEKRETERLİĞİ

S3. Antalya'nın Karşılaştırmalı Rekabet Avantajının Olduğu Sektörlerde (İşlenmiş Gıda, Lüks Yat İmalatı, Yazılım) Markalaşma, Endüstri 4.0, Ar-Ge ve İnovasyon Kapasitesinin İstenilen Seviyede Olmaması	14	Antalya Ekonomisinin Bilişim Teknolojilerinde Dünyada Yaşanan Dönüşüme Uyum Sağlayabilmesi Amacıyla Endüstri 4.0, Nesnelerin İnterneti, Bulut Sistemleri, Akıllı İhtisaslaşma, Robot Teknolojileri, Yapay Zeka vb. Alanlarda Dönüşümünün Sağlanması ve Farkındalık Oluşturulması İçin İlgili Kurumlarla Dönüşüm Zirvesi Düzenlenmesi	BAKA, ATSO, Üniversiteler, Antalya Valiliği, Antalya İl Bilim Sanayi ve Teknoloji Müdürlüğü, İlgili STK'lar, Özel Sektör	100 Bin TL	Kasım 2018
S3. Antalya'nın Karşılaştırmalı Rekabet Avantajının Olduğu Sektörlerde (İşlenmiş Gıda, Lüks Yat İmalatı, Yazılım) Markalaşma, Endüstri 4.0, Ar-Ge ve İnovasyon Kapasitesinin İstenilen Seviyede Olmaması	15	Eko-Turizm SOP hedefleri doğrultusunda Antalya'da UNESCO Dünya Kültürel ve Doğal Mirası Geçici Listesi İçin Fizibilite, Raporlama ve Tanıtım Çalışmaları	BAKA, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Antalya Valiliği, Antalya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Özel Sektör	100 Bin TL	Aralık 2018
S3. Antalya'nın Karşılaştırmalı Rekabet Avantajının Olduğu Sektörlerde (İşlenmiş Gıda, Lüks Yat İmalatı, Yazılım) Markalaşma, Endüstri 4.0, Ar-Ge ve İnovasyon Kapasitesinin İstenilen Seviyede Olmaması	16	Antalya'da Geleneksel Olarak Ulusal Düzeyde Düzenlenen Yöresel Ürünler Fuarı'na (YÖREX) Bölge Üreticilerinin ve Firmaların Katılımı Konusunda Tanıtım Yapılması ve Bölgenin Fuar Alanında Tanıtımı İçin Gerekli Çalışmaların Yürütülmesi	BAKA, Antalya Ticaret Borsası (ATB), Ticaret ve Sanayi Odaları	200 Bin TL	Ekim 2018
S3. Antalya'nın Karşılaştırmalı Rekabet Avantajının Olduğu Sektörlerde (İşlenmiş Gıda, Lüks Yat İmalatı, Yazılım) Markalaşma, Endüstri 4.0, Ar-Ge ve İnovasyon Kapasitesinin İstenilen Seviyede Olmaması	17	Cumhurbaşkanlığı Himayesinde ve Antalya'nın Ev Sahipliğinde Düzenlenecek 2. Dünya Sağlık Spor Turizmi Kongresi ve Fuarı'na (HESTOUREX) BAKA Tarafından Yerel Partner Statüsünde Katılım İçin Gerekli İş ve İşlemlerin Yapılması	BAKA, Antalya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Antalya Valiliği, İlgili STK'lar, Özel Sektör	400 Bin TL	5-8 Nisan 2018
S3. Antalya'nın Karşılaştırmalı Rekabet Avantajının Olduğu Sektörlerde (İşlenmiş Gıda, Lüks Yat İmalatı, Yazılım) Markalaşma, Endüstri 4.0, Ar-Ge ve İnovasyon Kapasitesinin İstenilen Seviyede Olmaması	18	Antalya'da Olası Güdümlü Projelerin ('Yazılım ve Bilişim', 'Kök Hücre ve Sağlık Turizmi', 'Lüks Yat Bakım ve Onarım Merkezi' ve 'Tekno Girişimcilik Merkezi' vb.) Hayata Geçirilmesi İçin İlgili Kurumlarla İşbirliğinde Ön Hazırlık Çalışmaları Yürütülmesi, Proje Fikrinin Geliştirilmesi, Fizibilite ve Altyapı Çalışmalarının Yürütülmesi	BAKA, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Antalya İl Bilim Sanayi ve Teknoloji Müdürlüğü, Üniversiteler, ATSO, Antalya OSB, Teknokentler, İlgili STK'lar, Özel Sektör	100 Bin TL	Aralık 2018
S3. Antalya'nın Karşılaştırmalı Rekabet Avantajının Olduğu Sektörlerde (İşlenmiş Gıda, Lüks Yat İmalatı, Yazılım) Markalaşma, Endüstri 4.0, Ar-Ge ve İnovasyon	19	Antalya Turizminin Çeşitlendirilmesi, Turizm Altyapısının Güçlendirilmesi Kapsamında Antalya'da Sivil Havacılığın Geliştirilmesi Çalışmaları Yürütülmesi, Toplantı, Organizasyon, Etkinlik Düzenlenmesi	Antalya Valiliği, SHGM, DHMİ, THY, THK, Aksu Uçak Bakım Teknolojisi Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi,	100 Bin TL	Nisan 2018

T.C.
BATI AKDENİZ KALKINMA AJANSI
GENEL SEKRETERLİĞİ

Kapasitesinin İstenilen Seviyede Olmaması			İlgili STK'lar, Özel Sektör		
S4. Yerel Kalkınma Fırsatlarında Antalya'nın Potansiyeline Uygun Yatırım Altyapısının Tanıtılması ve Geliştirilmesi Alanındaki Eksiklikler	20	Yatırım Aşamalarında Bürokratik Süreçler ve Sorunların Çözümü Konusunda Geri Bildirimlerin Yatırım Ortamını İyileştirme Koordinasyon Kurulu'na (YOİKK) İletilmesi, Takip ve Çözüm Ortaklığı	BAKA, YOİKK, Antalya Valiliği, Ekonomi Bakanlığı	10 Bin TL	Aralık 2018
S4. Yerel Kalkınma Fırsatlarında Antalya'nın Potansiyeline Uygun Yatırım Altyapısının Tanıtılması ve Geliştirilmesi Alanındaki Eksiklikler	21	Yenilenebilir Enerji Sektöründe Bölge Kaynaklarının Etkin Kullanımı için Farkındalık ve Bilinç Oluşturulması, Güneş Enerjisi Sektör Temsilcileri ile 'GES'lerde Geçici Kabul Süreci ve Endüstriyel Çatı Pazarı' Semineri Düzenlenmesi	Antalya Valiliği, BAKA, İlgili STK'lar Antalya OSB	10 Bin TL	Aralık 2018
S4. Yerel Kalkınma Fırsatlarında Antalya'nın Potansiyeline Uygun Yatırım Altyapısının Tanıtılması ve Geliştirilmesi Alanındaki Eksiklikler	22	Antalya'ya Doğrudan Yabancı Yatırım Çekilmesi Amacıyla Gerekli Yatırım Destek Hizmetlerinin Sunulması, Yabancı Yatırım Fonları ve Yatırımcılarla Etkileşimin Artırılması ve Bölge Tanıtımı Yapılması İçin Yurtdışı Yatırım Fuarları, Kongre ve Sempozyumlarına Katılım Sağlanması	Antalya Valiliği, Ekonomi Bakanlığı, BAKA, ISPAT, ATSO, İlgili STK'lar, Özel Sektör	200 Bin TL	Aralık 2018
S4. Yerel Kalkınma Fırsatlarında Antalya'nın Potansiyeline Uygun Yatırım Altyapısının Tanıtılması ve Geliştirilmesi Alanındaki Eksiklikler	23	BAKA'nın Sunmuş Olduğu Hizmetlere Erişimin Kolaylaştırılması Amacıyla, Ekonomik Potansiyeli Yüksek Alanya ve Manavgat İlçelerinde Ticaret ve Sanayi Odaları İle Gerekli Çalışmaların Yapılması ve Antalya YDO'dan 1 Uzman Personelin Periyodik Olarak Görevlendirilmesi	BAKA, Antalya Valiliği, ALTSO, MATSO, Manavgat Kaymakamlığı, Alanya Kaymakamlığı,	20 Bin TL	Ocak-Aralık 2018

Kaynaklar:

- Birleşmiş Milletler, "Antalya'daki Öncelikli Sektörlerin Sektör Taraması", Herkes İçin Uygun İşlerle Büyüme: Antalya'da Ulusal Gençlik İstihdam Programı ve Pilot Uygulaması Projesi, Kasım 2010
- Yatırım Tanıtım Stratejisi ve Eylem Planı (2013 - 2015), Başbakanlık Türkiye Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı, Ocak 2013
- Dünya Bankası, Regional Investment Climate Assessment Report, TR61 Nuts II Region (Antalya – Isparta – Burdur)
- Türkiye Gayrimenkul Sektörü 2016 Raporu, Gayrimenkul ve Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı Derneği
- TR61 Düzey 2 Bölgesi 2014-2023 Bölge Planı, BAKA
- Kamu Yönetimi - Koordinasyon ve Denetimde Koordinasyon (TODAI 2011-2012 Dönemi)
- Türkiye'de Yatırım Ortamının İyileştirilmesi Reform Programı